

Ислам и борба против расне дискриминације

- Билал Ибн Рабах -

الإسلام ومكافحة التمييز العنصري – قصة الصحابي الجليل بلال بن رباح
رضي الله عنه باللغة الصربية

Абд Ер-Рахман ибн Абд Ел-Керим Еш-Шиха

د. عبد الرحمن بن عبد الكريم الشيحة

Превод:

EUROPEAN ISLAMIC RESEARCH CENTER (EIRC)

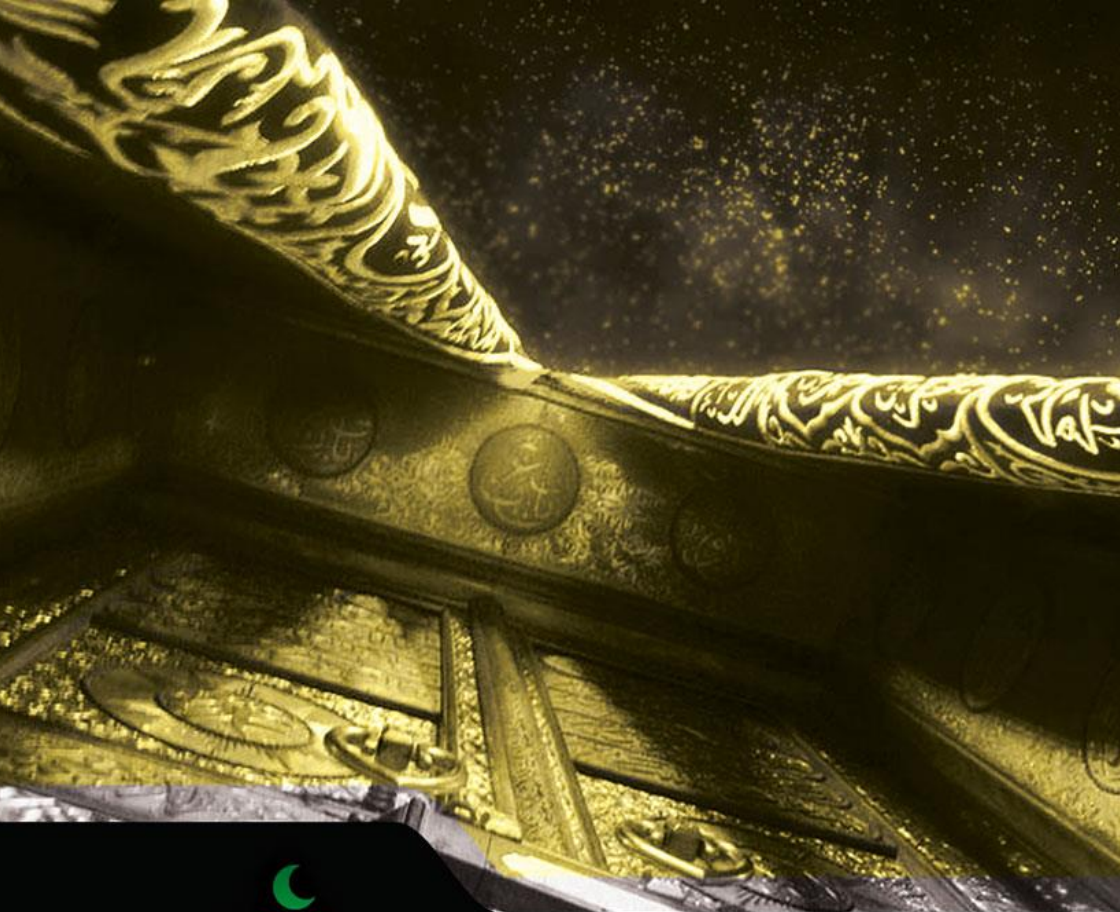
المركز الأوروبي للدراسات الإسلامية

& Фарис Даутовић

Ревизија: Мустафа Голош

WWW.ISLAMLAND.COM

ISLAM LAND

GROW GOODNESS BY YOUR HAND

EXPLORE ISLAM IN ALL LANGUAGES

WWW.ISLAMLAND.COM

Ислам и борба против расне дискриминације

- Билал Ибн Рабах -

У доба када се проширило незнање, када је владао закон шуме у коме јачи једе иметак слабијег, када су се обожавали кипови, јела стрвина, чинио разврат, кидале родбинске везе, проширила расна дискриминација, а људи се делили на друштвене сталеже, приписујући сваком сталежу одређене посебности и карактеристике, па је јаки чинио неправду слабијем, богати јео имовину сиромашног, а људи једни друге поробљавали – овај svet је обасјало посланство Мухамеда, нека је на њега Божји мир и спас. Он се појавио са позивом, који се проширио попут ватре која захвати дрвеће, све док параметре вредновања који су тада били проширени није окренуо наопачке. Ударио је на прохтеве и хирове многих, па су му због тога постали непријатељи, следећи у томе сваког насилника властодршца, који бесправно једу иметак људи. То је само зато што је он, нека је на њега Божји мир и спас, дошао са законом монотеизма, који заговара ослобађање људи од робовања другима мимо Алаха. Његов резултат био је ослобађање људске душе сваке врсте поробљавања, верозакон чији су принципи супротстављање незнању, забрана неморала јавног и тајног, верозакон који забрањује неправду и тлачење и који стаје у крај свакој врсти сталежних подела које су биле проширене у друштву, а

заснивале су се на боји коже, полу или пореклу. Верозакон који човеку даје место које му припада, са којим је Алах задовољан, који му пружа почаст, а избавља га понижења и презира које намећу феудалци, и даје му права која су му отеле крвопије.

Човек је пре посланства Мухамеда, нека је на њега Божји мир и спас, обожавао иконе и кипове исклесане од камена или дрвета, поробљавао је свога брата човека, наметнувши му тиранијска уређења (системе), било у материјалном или социјалном смислу, ниподаштавајући његов труд и част и отимајући оно што је знојем стекао.

Ислам се супротставио свим неправедним системима и подели заједнице на социјалне сталеже. Посланик Мухамед, нека је на њега Божји мир и спас, је дошао и рекао: „**О људи, ваш Господар је један, ваш отац је један. Нема предности Арап над неарапом, нити неарап над Арапом, нити црвени над црним, нити црни над црвеним, осим по богобојазности (таквалуку).**“¹

У Светим књигама хиндуса брахмана људи су подељени сходно њиховом пореклу и, како они тврде, на основу онога како су први пут створени. Па се спомиње да је *Брахма* (њихов бог) створио сталеж *брахмана* (свећеника) од својих уста, од руку је створио *кшатрије* (ратнике), од бедра *ваишије* (трговце) и од стопала *шудре* (раднике), па видимо да су на основу ових категорија подељена задужења сваке од ових скупина. Најпониженија

¹ Бележи имам Ахмед у свом *Муснеду* (2. том, 361. стр., бр. 8721.); *Сахихус-Сахиha*, 2700; *Сахихут-Тергиби вет-Терхиб*, 2963.

и најпрезренија је скупина која је, како они тврде, створена од његовог стопала и њима се поверавају само понижавајућа задужења и послови, и они су створени само да би служили брахманима.

Такође, древни Грци и Римљани су сматрали да су они створени од посебне нације, те да се разликују од осталих народа које су називали варварима. О томе говори њихов велики филозоф Аристотел, који каже²: „Богови су створили две врсте људи. Првој су подарили разум и вољу. У ту врсту људи спадају Грци, који су створени у савршеном облику, да би били намесници богова на Земљи и господари остатку света. Категорија која је одликована искључиво физичком снагом и свим што се подразумева под тим појмом јесу варвари, тј. остали народи мимо Грка, које су богови створили мањкавима, како би њихови појединци били робови одабраној категорији.“

Такође, јевреји и хришћани су сматрали да су они од Бога одабрани народ, да они код Бога имају посебно место чиме су одликовани над другим народима. Они сматрају да су посебна нација, зато на друге гледају са презиром, називајући их гојама. Овај термин се користи за све нејевреје, а значи: неверници, пагани и нечист. По њиховом убеђењу, њима припада право да им други робују, јер су то доњи народи. Алах је то обзнанио у Кур'ану, рекавши: *Има следбеника Књиге који ће ти вратити ако им повериш товар блага, а има и оних који ти неће вратити ако им повериш само један динар, ако га не*

² Књига о политици - Аристотел

будеш стално пратио. Тако је, јер они говоре: "Нама није грех што учинимо неукима" – и о Алаху свесно говоре лажи. (Али 'Имран, 75)

Ибн Кесир у тумачењу овог ајета каже: „То их наводи на порицање истине, па говоре: 'Нама у нашој вери није грех да узурпирамо имовину неписменима (а то су Арапи), Алах нам је то учинио дозвољеним.'“

Њихов поглед на друге народе је ниподаштавајући, јер их је, како сматрају, Алах створио да буду робови јеврејима. Алах нам у Кур'ану појашњава њихову стварност, да су сви људи једнаки и да нема разлике међу њима, и да су то њихове пукe жеље: *И јевреји и хришћани кажу: "Ми смо деца Божија и миљеници Његови." Реци: "Па зашто вас онда Он кажњава због грехова ваших?" А није тако! Ви сте као и остали људи које Он ствара: коме хоће Он ће опростити, а кога хоће, Он ће казнити. Алахова је власт на небесима и на Земљи и на ономе што је између њих, и Њему ће се сви вратити. (Ел-Маиде, 18)*

Тако су и предисламски Арапи себе сматрали бољим од осталих, које су називали странцима ниже вредности, па им је Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, појаснио грешку и заблуду њиховог размишљања и убеђења. Шта више, његов говор је постао светиљка која ће им обасјавати пут и бити узор у начину опхођења и поштивања других без презира. Све то је засновано на учењима исламског шеријата, који је дошао да би отклонио социјалне поделе и разлике.

Од Абдуллаха ибн Омера, Алах био задовољан њиме, се преноси да је Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, рекао: „Уснио сам крдо црних говеда међу која су се помешала бела говеда.“ Асхаби³ упиташе: „Како тумачиш то, о Алахов посланиче?“ „Странци који ће вам се придружити у вашој вери и помешати са вашим пореклом.“ Рекоше: „Странци, о Алахов посланиче!?“ Он рече: „Када би иман (веровање) био окачен о звезду Суреју, ти странци би га достигли и Алах ће преко њих обрадовати људе.“⁴

Народи су попут руда, сваки народ има своје специфичности којима га је Алах одликовао, попут људске природе. Међутим, то не значи да је основа тог народа таква, јер савршенство припада само Алаху док су мањкавости и махане одлике људи, изузев веровесника и посланика, нека је на њих Алахов мир и спас. Ова учења су имала јак утицај на душе верника па су постали праведни према другима, опходећи се у складу са тим учењима.

Мустеврид Ел-Куреш и је једне прилике, док је био у близини Амра бин 'Аса, рекао: „Судњи дан ће наступити, а најбројнији од народа ће бити Римљани (Европљани).“ Амр му на то рече: „Пази шта говориш!“ (тј. провери то што говориш) А овај одговори: „Говорим само шта сам чуо од Алаховог Посланика, нека је на њега Божји мир и спас.“ Затим му Амр рече: „Ако тако

³ Асхаби су другови Мухамеда, нека је на њега Алахов мир и спас, а асхабом се сматра свако ко се је сусрео са Мухамедом, нека је на њега Алахов мир и спас, примио ислам и умро на томе. (Оп.прев)

⁴ Ел-Мустедраку алес-Сахихајни, 4. том 437. стр, Ес-Сахихах 1018.

кажеш, рећи ћу ти о њима следеће. Они имају четири племенита својства: стрпљиви су у временима смутње (тј. не падају у очај у тешким временима), брзо се опорављају након недаћа (тј. најбрже изналазе лек и излаз из ситуација), брзо консолидују своје редове након војних пораза и најбоље се односе према сиромасима, сирочадима и беспомоћнима. А имају и пето лепо својство: најспремнији су да се супротставе својим неправедним владарима и неправедницима.“⁵

Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, је дошао како би докинуо те одвратне класне поделе, па је слобода целог човечанства била један од принципа шеријата. По свим тим принципима шеријата су поступали и праведни халифе након њега и нису правили разлику између владара и онога коме се суди, нити између богатог и сиромашног.

Од Енеса, Алах био задовољан њиме, се преноси да је један Копт дошао Омеру ибн Хатабу жалећи му се: „О владару правоверних, тражим да ме заштитиш од неправде.“ Омер рече: „Заштитићу онога који заштиту тражи.“ Овај рече: „Утркивао сам се са сином Амра ибн Ел-'Аса“ – а Амр беше намесник Мисра – „и победио сам га па ме је почео ударати бичем говорећи: 'Ја сам син племића!'“ Омер посла писмо Амру ибн Ел-'Асу да допутује са својим сином, па овај то и уради. Омер затим рече: „Где је онај Египћанин? Узми бич и ударај!“ Па је овај Копт стао ударати Амровог сина, а Омер је говорио: „Удари сина племића!“

⁵ Бележи Муслим бр. 4., стр. 2222.

Енес каже: „Па га је ударао и било нам је драго због тога. Није га престао ударати све док нисмо пожелели да престане.“ Затим Омер Египћанину рече: „Стави бич на Амрово чело.“ А овај Египћанин рече: „О вођо правоверних, његов син ме је ударио и ја сам му вратио.“ Омер се обрати Амру: „Откад сте поробили људе, а њихове мајке су их родиле слободним?“ Амр одговори: „Вођо правоверних, нисам знао за ово нити је дошло до мене.“⁶

Такође, Посланикова, нека је на њега Божји мир и спас, мисија је била позив на једнакост свих људи, да човек има једнака права, занемарујући све друштвене разлике које постоје међу њима, они су по питању људскости и на основу тога како су створени једнаки, било да су мушкарци или жене, црни или бели, Арапи или неарапи. Кур'ан је то нагласио, а Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, је то обзнанио. Узвишени је рекао: *О људи, бојте се Господара свога, који вас од једног човека ствара, а од њега је и дрјгу његову створио, и од њих двоје многе мушкарце и жене расејао. И Алаха се бојте – с именом чијим једни друге молити – и родбинске везе не кидајте, јер Алах, заиста, стално над вама бди.* (Ен-Ниса, 1)

Читаво човечанство има један корен, један извор из којег је створено, а то је Адем, нека је на њега Божји мир, како је наш Господар појаснио: *Исусов случај је код Алаха исти као и случај Адемов: од земље га је створио, а затим рекао: "Буди!" – и он бѐ.* (Али' Имран, 59)

⁶ Ову причу је забележио Ибн Абдулхакем у свом делу *Фетху Миср – Освајање Египта*, на 290. стр.

Затим је Алах Адема, нека је на њега Божији мир и спас, учинио основом за репродукцију и ширење по Земљи. Узвишени каже: *Један од доказа Његових је то што вас од земље ствара, и одједном вас, људи, свуда има разасутих.* (Ер-Рум, 20)

Сви људи воде порекло од истог оца и исте мајке, стога немају предност једни на другима када је нација и порекло у питању. Први човек којег је Алах створио био је Адем, нека је на њега Божји мир, отац човечанства, затим је од њега створио његову супругу Хаву, мајку човечанства, и од њих двоје дао да се прошири људско потомство све док Алах буде хтео да нестану сва створења и да наступи Судњи дан. Па зашто се онда људи уздижу једни над другима, понижавају једни друге, поробљавају једни друге, омаловажавају једни друге, а исти им је корен. Посланик, нека је на њега Божји мир и спас је рекао: „**Алах је од вас отклонио паганску охолост и паганско хвалисање очевима и прецима. Људи су богобојазни верници, или хвалисави несретници. Сви људи су потомци Адема, а Адем је од земље.**“⁷

Узвишени каже: *Људи су једну заједницу сачињавали, а онда су се један друге супротставили. А да није Речи раније изречене од Господара твога, овима би већ било пресуђено о ономе око чега се разилазе.* (Јунус, 19)

⁷ Бележи Ахмед у *Муснеду*, 2.том, 361. Стр., број хадиса 8721; *Сахихул-Џами'*, 5482; *Ес-Сахихах*, 2803.

Сви људи који су постојали и који ће постојати су из истог корена. У почетку су били исте вере и истог језика, али су се размножавањем и повећавањем броја разишли и распространили по разним деловима Земље, па је било неминовно и природно да то разилажење и распрострањивање доведе до различитости језика, боје коже и нарави. То је неминован исход због утицаја окружења на њих, па је ту различитост пропратила и различитост у начину размишљања, живљења, а такође и веровања. Зато им је Алах слао посланике, да би их вратили на основу и на први извор, а то је обожавање Алаха јединог, не приписујући му судруга. Узвишени је рекао: *Ми смо сваком народу посланика послали: "Алаху ибадет чините, а ђавола – тагута се клоните!" И било је међу њима оних којима је Алах на Прави пут указао, а и оних који су заслужили да остану у заблуди; зато путујте по свету да видите како су завршили они који су посланике у лаж утеривали.* (Ен-Нахл, 36)

Ислам не придаје значај спољашњем изгледу људи, зато што Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, каже: „**Можда баш онај чупави, прашњави човек, старе похабане одеће, од кога људи из презира окрећу главу, ако од Алаха затражи нешто, Алах ће му то испунити.**“⁸

Тakoђе је рекао: „**Можда баш онај чупави, прашњави човек којег људи терају од својих врата, када би од Алаха затражио нешто – Он би му то услишао.**“⁹

⁸ *Ел-Мустедраку алас-Сахихајн*, 4. том, 364. стр.

⁹ Бележи Муслим, бр. 4754.

Када су људи почели искоришћавати ову разлику у боји коже, пореклу и полу међу људима, како би посејали и проширили класне поделе, шеријат им је стао на пут, па је Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, појаснио разлог различитости боје коже код људи и различитости њихове телесне конституције и природе, рекавши: „**Алах је створио Адема (човека) од шаке земље коју је узео са целе земљине површине. Отуда су људи онакви каква је и земља: црвени, бели, груби, добри и лоши.**“¹⁰

Стога су сви људи, када је у питању њихов род, боја коже, језик или држава – на истом степену, сви су они код Алаха једнаки. Само се разликују по једној ствари, а то је: колико је који близу, а колико далеко од примене Алаховог закона и колико добра чини за себе и за заједницу. Узвишени Алах је рекао: ***О људи, Ми вас од једног човека и једне жене стварамо и на народе и племена вас делимо да бисте се упознали. Најугледнији код Алаха је онај који Га се највише боји, Алах, уистину, све зна и није Му скривено ништа.*** (Ел-Хуџурат, 13)

Алах вас није поделио на народе и племена да би се један народ уздизао над другим, или једно племе над другим, већ је дао ову поделу као средство међусобног упознавања и разликовања, попут тога да свака особа има одређено име по којем ће бити препознавана и разликована од других.

Узвишени каже: ***Ми смо синове Адемове, доиста, одликовали; дали смо им да копном и морем путују, и***

¹⁰ Бележи Тирмизи у поглављу о тумачењу Кур'ана, бр. 3146.

опскрбили их укусним јелима, и дали им велике предности над многима које смо створили. (Ел-Исра, 70)

Ово одликовање и почаст је општег карактера и односи се на све људе без изузетка. Није одликован привилегијом један род над другим, нити једна групација над другом.

Узвишени такође каже: *Он чини да једни друге на Земљи смењујете и Он вас по положају једне изнад других уздиже...* (Ел-Ен'ам, 165)

Сви људи без изузетка су створени да Алаха обожавају, да живе на овоме свету и да испуњавају обавезу намесништва на Земљи, која је споменута у претходном ајету. Па им је дато да се разликују у иметку, понашању, врлинама, маханама, изгледу, облику и боји коже, а не разликују се у самом начину стварања. Узвишени је то појаснио: *Ми им дајемо све што им је потребно за живот на овоме свету и Ми једне над другима уздижемо по неколико степени да би једни друге служили...* (Ез-Зухруф, 32)

Ослањајући се на једнакост коју је ислам потврдио и установио, сви су људи, без изузетка, једнаки у погледу:

- Чувања законских права сваког човека, без обзира на његов род, порекло или боју коже. Уживање слободе је усклађено вером, што искључује ону потпуну, животињску слободу, коју модерни свет данас куша, а чији су резултати горки. Посрнула друштва чији чланови не знају ко су им очеви због проширености неморала, затим пуни затвори криминалаца, који су ту због извршења личних и

имовинских преступа, као и због ремећења јавног реда и мира...

Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, је рекао: „**О људи, ваш Господар је један, ваш отац је један. Нема предности Арап над неарапом, нити неарап над Арапом, нити црвени над црним, нити црни над црвеним, осим по богобојазности (таквалуку).**“

- Сви људи су једнаки пред шеријатским судом и не прави се разлика на основу њиховог рода, порекла или боје коже. Узвишени каже: *Алах вам заповеда да одговорне службе онима који су их достојни поверавате и када људима судите да правично судите. Уистину је диван Алахов савет! – А Алах доиста све чује и види.* (Ен-Ниса, 58)

Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, је рекао: „**О људи! Народе пре вас је упропастило то што, када би неки угледник међу њима украо, не би га казнили, а када би украо нејаки, кажњавали би га. Тако ми Алаха, када би Фатима, ћерка Мухамедова, украла, ја бих јој одсекао руку!**“¹¹

- Такође су једнаки када је у питању одговорност, награда и казна. Узвишени каже: *Онај ко буде урадио колико трун добра – видеће га, а онај ко буде урадио колико трун зла – видеће га.* (Ез-Зелзеле, 7-8)

- Једнаки су у погледу људског достојанства, тако да један другога не смеју узнемиравати због боје коже, рода, правца или убеђења. Узвишени каже: *Не грдите оне којима се они, поред Алаха, моле, да не би и они*

¹¹ Бележи Муслим.

неправедно и не мислећи шта говоре Алаха грдили. – Као и овима, тако смо сваком народу лепим поступке њихове представљали. Они ће се, на крају, Господару своје вратити, па ће их Он о оном што су радили обавестити. (Ел-Ен'ам, 108)

- Такође су једнаки по питању светости живота, иметка и части. Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, је рекао: „**Донста су ваши животи, ваши имици и ваша част свети, као што је свет и овај ваш дан, у овом вашем месецу, у овом вашем граду. Нека присутни пренесе одсутном, јер можда ће одсутни боље разумети од присутног.**“¹²

- Једнаки су у погледу поверавања водећих позиција у друштву, што се заснива на заслуги, способности и умећу. Од Адија Ел-Киндија се преноси да је Алахов Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, рекао: „**О људи! Кому од вас буде поверен неки посао, па бесправно узме колико иглу, или мање од тога, такав је проневерио и доћи ће са тим на Судњем дану!**“ Затим устаде један црни човек, као да га гледам, мислим да је од Енсарија, па рече: „Разреши ме дужности, о Алахов Посланиче.“ Алахов Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, га упита: „Шта те је навело на то?“ Он одговори: „Оно што си рекао.“ Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, рече: „Потврђујем оно што сам рекао. Ако некоме поверимо неки посао, нека нам донесе све што му се

¹² Бележи Бухари, поглавље о хаџу.

преда, било да је мало или велико. Оно што му се да узеће, а оно што му се не дозволи одустаће од тога.“¹³

- Једнаки су када је у питању коришћење овосветских добара које је Алаха дао. Узвишени каже: *О људи, једите од онога што има на Земљи, али само оно што је допуштено и што је пријатно, и не следите ђаволове стопе, јер вам је он непријатељ отворени!* (Ел-Бекара, 168)

- Једнаки су када је у питању право на обожавање Алаха Јединог и да му не приписују друга. Ислам у своје окриље прима све, без обзира на боју коже, род или порекло, сви су Алахови робови. Узвишени каже: *О људи, ибадет чините Господару своме, који је створио вас и оне пре вас, да бисте се казне сачували.* (Ел-Бекара, 21)

Шта више, Мухамедов, нека је на њега Божји мир и спас, верозакон је и дошао да би уклонио сваки вид шовинистичке и расне пристрасности и оно што подсећа на то. Од Васида ибн Ел-Еска'а се преноси: „Упитао сам Алаховог Посланика, нека је на њега Божји мир и спас, шта је то пристрасност (асабијјет), па ми је рекао: 'Пристрасност (национализам) је да подржиш свој народ у неправди.'¹⁴

Љубав и мржња (ел-вела вел-бера) могу бити само у име вере, а никако због националне пристрасности. Алахов посланик, нека је на њега Божји мир и спас је рекао: „Ко се буде борио под заставом заблуде – срдећи се само ради свога племена / нације, позивајући пристрасности

¹³ Бележи Ибн Хибан у свом *Сахиху*, 11. том, 469. стр.

¹⁴ Бележи Ебу Давуд у свом *Сунену*.

своме племену / нацији, помажући само своје племе / нацију, и као такав буде убијен – умро је паганском смрћу.“¹⁵

Према томе, иметак и порекло нису мерило у исламу. Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, је према Сухејбу Ер-Румију (Римљанину), Селману Ел-Фарисију (Перзијанцу) и Билалу Ел-Хабешују (Абесинцу) исказао толико љубави, чак их је обрадовао рајским вртovima.

С друге стране је испољавао мржњу, презир и непријатељство према својој стрици Ебу Лехебу, поводом кога су објављени ајети који ће се учити до Судњег дана, у којима му се прети жестоком казном. Узвишени каже: *Нека пропадне Ебу Лехеб, и пропао је! Неће му бити од користи благо његово, а ни оно што је стекао, ући ће он, сигурно, у ватру распламсалу, и жена његова, која сплеткари; о врату њену биће уже од личине усукане!* (Ел-Месед, 1-5)

Сви имамо прилику у Кур'ану, првом муслиманском уставу, објављеном свим људима – наићи на име мудрог Лукмана, црног абесинског роба, којем је Алах дао мудрост и по чијем имену је названа читаво поглавље из Кур'ана. У овом поглављу се овај Алахов роб хвали и спомињу се његове врлине, оно носи његово име попут осталих поглавља која носе имена неких од Алахових посланика, веровесника и добрих и племенитих Алахових робова, као што је сура: Нух, Ибрахим, Алу 'Имран, Мерјем, Јусуф, Јунус, Мухамед итд. Муслимани је уче даноноћно у

¹⁵ Бележе Ен-Несائي и Ибн Маџе.

намазима, што је потврда принципа једнакости у срцима муслимана која важе за све људе, па је на овакав начин та мисао стално присутна у свести муслимана.

Абесинија је афричка земља, чију већину становништва сачињавају припадници црне расе, па је Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, на почетку позивања у ислам, када су Курејшије вршили опресију над муслиманима, наредио својим друговима да учине хиџру у ту земљу, рекавши им: „**Абесинијом влада краљ који не допушта да се икоме чини неправда, па останите у његовој земљи док вам Алах не да излаза из онога у чему се налазите.**“¹⁶

Па када је краљ Неџашија преселио, Алахов Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, је рекао својим асхабима: „**Клањајте му ценазу**“¹⁷.“ Асхаби упиташе: „**О Алахов Посланиче, зар да клањамо абесинском робу (тј. немуслиману)?**“ Затим је Алах објавио ајете: *Има и следбеника Књиге који верују у Алаха и у оно што се објављује вама и у оно што је објављено њима, понизни су према Алаху, не замењују Алахове речи за нешто што мало вреди...*¹⁸ (Али 'Имран, 199) Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, рече: „**Тражите опрост од Алаха за вашег брата.**“ Затим их је поређао и обавили су молитву.¹⁹

¹⁶ *Ес-Силсилету Ес-Сахихах*, 3190.

¹⁷ Ценаза је погребна молитва за умрлог верника.

¹⁸ *Ес-Силсилету Ес-Сахихах*, 3044.

¹⁹ Бележи Бухари, 1. том, 466. стр.

Принцип Посланиковог, нека је на њега Божји мир и спас, позива у једнакост није био заснован на пуким жељама и говору који је упућивао своме народу, већ га је примењивао у пракси. Имамо пример Усамеа ибн Зејда, Посланиковог, нека је на њега Божји мир и спас, ослобођеног роба, који је уједно и син Посланиковог, нека је на њега Божји мир и спас, роба (Зејда) , који је био изразито црне пути и плоснатог носа – Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, би узима њега и сина своје ћерке Фатиме, Алах био задовољан њом, и говорио: „**Алаху, заволи их, јер ја их уистину волим.**“²⁰

Аиша, Алах био задовољан њом, жена Посланика, нека је на њега Божји мир и спас, би говорила: „**Нико нема право да мрзи Усамеа након што сам чула Алаховог Посланика, нека је на њега Божји мир и спас, да говори: 'Ко воли Алаха и Његовог Посланика, нека воли Усамеа.'**“²¹

Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, је такође говорио: „**Ко воли мене, нека воли Усамеа.**“²²

Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, је своје речи попрадио делима. Аиша, Алах био задовољан њом, каже: „**Једне прилике је Алахов Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, хтео да обрише нос Усамеу, па сам**

²⁰ Бележи Бухари.

²¹ Бележи Имам Ахмед, а Шејх Шу'ајб Арнаут каже да је хадис веродостојан.

²² Бележи Муслим.

рекла: 'Дај, ја ћу то урадити.' Па је рекао: 'О Аиша, воли га, јер ја га уистину волим.'“²³

Чак га је Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, иако је био ослобођени црни роб, поставио да буде војсковођа муслиманима у походу против Римљана, а међу војском је било старијих и угледних асхаба. Неки људи су омаловажавали његово заповедништво, па када је Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, то чуо, попео се на минбер, захвалио Алаху величајући га, а затим рекао: **„Ако омаловажавате његово (Усамеово) заповедништво – па омаловажавали сте још и пре и заповедништво његовог оца²⁴, а он је, тако ми Алаха, био достојан заповедништва, а био ми је и један од најдражих људи. А и овај ми је (тј. Усаме) уистину, један од најдражих људи после њега.“²⁵**

Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, је умро пре него што је војска муслимана кренула и битку против Римљана, па је Ебу Бекр, Алах био задовољан њиме, дошао на власт након Посланика, нека је на њега Божји мир и спас, и био је устрајан у испуњењу Посланикове, нека је на њега Божји мир и спас, опоруке. Омер ибн Хатаб, Алах био задовољан њиме, му рече: „Енсарије сматрају да војску треба да поведе неко ко је старији од Усамеа.“ То наљути Ебу Бекра, па рече: „Мајка те немала, о сине Хатабов! Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, га је поставио,

²³ Бележи Тирмизи.

²⁴ Зејда ибн Харисеа, којег је Посланик, нека је на њега Алахов мир и спас, поставио за војсковођу у битки на Му'ти. (оп.прев)

²⁵ Бележе Бухари и Муслим.

а ти ми наређујеш да га разрешим! Тако ми Онога у Чијој је руци моја душа, када бих знао да ме растржу звери, ја бих извршио слање Усамеа.“

Тако је црни младић Усаме изашао као војсковођа са својом војском из Медине, а са њим и Ебу Бекр, опраштајући се са њим. И док је Усаме јахао на свом коњу, Ебу Бекр је ишао пешице, па се Усаме постидео тог призора, говорећи Ебу Бекру: „О халифо Алаховог Посланика! Тако ми Алаха, или ћеш узјахати, или ћу ја сјахати!“ Па му Ебу Бекр рече: „Тако ми Алаха, нити ћеш сићи, нити ћу ја узјахати. Шта ће ми бити да упрашим стопе на Алаховом путу један сат.“

Затим је Ебу Бекр затражио од Усамеа дозволу да Омер остане са њим у Медини, како би му помагао око власти, па је дао величанствен пример како се тражи дозвола од војсковође, ма колико био млад.

Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, је принцип једнакости почео спроводити на себи лично. Он је био најплеменитијег порекла, његово племе најчасније и најугледније од свих Арапа, што нико није могао оспорити, па и поред тога је он, нека је на њега Божји мир и спас, говорио: **„Немојте ме хвалити и величати, као што хришћани хвале и величају сина Маријиног (Исуса)! Доиста сам ја роб, па реците: 'Алахов роб и Његов посланик!'“**²⁶

²⁶ Bilježi Buhari.

Чак је, поред свог племенитог порекла и угледа, ћерку своје тетке удао за ослобођеног роба Зејда. Давао је, нека је на њега Божји мир и спас, све од себе како би у срца својих следбеника успоставио племените принципе ислама, мотрећи њихово стање, распитујући се о њима, не правећи разлику међу њима. Ебу Хурејре каже: „Нека црнкиња или црни младић су одржавали џамију. Једне прилике их Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, није могао наћи, па је почео распитивати се о њој или њему, те му рекоше да је умро. Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, рече: 'Зар ме нисте могли обавестити?' Као да су били занемарили њу или њега, па је рекао: 'Покажите ми његов (или је рекао: њен) гроб.' Показали су му па јој (му) је обавио погребну молитву, а затим рекао: 'Доиста су ови гробови за њихове становнике испуњени тамом, а када им ја обавим молитву, Алах их испуни светлошћу.'“²⁷

Чак је себи ускраћивао од овосветских добара, поклањајући другима и не правећи разлику по боји коже или роду. Хаким Ибн Хизам каже: „Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, ми је био најдражи човек још пре ислама.“ Па кад је постао посланик и кренуо да се пресели у Медину, за њим је кренуо Хаким ибн Хизам. Угледао је огртач који је припадао јеменском краљу Зу Јузну, који се продаје за педесет дирхема, па га је купио желећи да га поклони Посланику, нека је на њега Божји мир и спас. Посланик одби да узме, а Убејдулах каже: „Мислим да је

²⁷ Бележи Бухари.

рекао: 'Ми не прихватамо ништа од многобожаца, али ћемо узети (огртач) плативши његову вредност.'“ „Па сам му га дао“ – приповеда Хаким ибн Хизам. „Када је дошао у Медину, обукао га је, па сам га видео на њему док је био на проповедници, нисам до тада ништа лепше видео на њему. Затим га је поклонио Усамеу ибн Зејду. Када га Хаким угледа на Усамеу, рече: 'О Усаме, зар ти носиш огртач Зу Јузна?!' А Усаме одговори: 'Да, јер сам ја бољи од Зу Јузна, мој отац је бољи од његовог оца, а и моја мајка је боља од његове мајке.'“²⁸

Шта му је дало за право да тако говори? То је ислам који је све људе учинио једнаким, без обзира на њихов род или боју коже, дао им права од којих је и слобода говора, која им је раније била ускраћена.

Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, је седео са својим асхабима, разговарао са њима, шалио се, распитивао се за њихово стање, слушао њихове жалбе и поправљао њихова дела и речи која су супротна исламу, нарочито ако се ради о омаловажавању других. **Ма'рур ибн Сувејд** каже: „Сусрео сам Ебу Зера у Рабези, а на њему и његовом момку беше истоветно (дводелно) одело, и ја га за то упитах, а он ми одговори: 'Један човек и ја смо се грдили, па сам га увредио споменувши његову мајку (рекавши да је син црквиње), те ми је Веровесник, нека је на њега Божји мир и спас, рекао: 'О Ебу Зере, зар си му пребацио због његове мајке?! Доиста си ти човек у

²⁸ *Ел-Мустедраку ала ес-сахихајн*, 3. том, 551. стр; *Сахихул-Дами'*, 2294; *Ес-Сахиха*, 1707.

коме још има цахилијета (тј. паганских особина). Ваши робови (слуге) су ваша браћа. Алах их је ставио под вашу власт, па ко буде имао таквог брата под својом влашћу нека га храни оним што и сам једе и нека га облачи онако како се и он облачи. Не оптерећујте их до изнемоглости, а ако их преоптеретите, помозите им.”²⁹

Ово је Билал ибн Рабах, Алах био задовољан њиме, абесински црни роб, коме је високи положај који је добио у исламу само повећао скромност и спознају да свакоме треба дати његово право. Људи би му долазили и спомињали његову вредност и добро које му је Алаха дао, па чим би чуо те хвале, он би своју душу спустио на земљу, недозвољавајући да буде обманута собом и да се узохоли, па би, док би му сузе квасиле образе, говорио: „Ја сам само Абесинац који је до јуче био роб.“

Када је до њега дошла вест да га људи сматрају бољим од Ебу Бекра, првог халифе након Посланика, нека је на њега Божји мир и спас, који је најбољи човек након посланика и веровесника, рекао је: **„Како ме можете сматрати бољим од њега, када сам ја само једно од његових добрих дела”³⁰?**³¹

Он би улазио у Кабу и пљувао по киповима говорећи: **„Пропао је онај који вас обожава.”³²**

²⁹ Бележи Бухари.

³⁰ Ебу Бекр, радијалаху анху, га је откупио и ослободио ропства, што је у исламу велико дело. (оп.прев.)

³¹ Предају бележи Ибн Асакир у свом делу, *Тариху Димешк*.

³² Предају бележи Ибн Асакир у свом делу, *Тариху Димешк*.

Он је један од оних коме је Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, посведочио улазак у Рај, кад га је једне прилике пре јутарње молитве упитао: „**О Билале, испричај ми, које је то дело у исламу за које се највише надаш награди, јер доиста сам испред себе чуо клепет твојих папуча у Рају?**“ Па рече: „Дело за које се највише надам награди јесте то што, када бих се год очистио (абдестио³³ или окупао) у току дана или ноћи, ја бих клањао са тим абдестом колико ми је Алах омогућио.“³⁴

Поводом њега и њему сличних је Алах објавио ајете који ће се учити до Судњег дана. Наиме, дошли су великодостојници Курејшија Посланику, нека је на њега Божји мир и спас, док је седео са Билалом Ел-Хабешијем (Абесинцом), Селманом Ел-Фарисијем (Перзијанцем), Сухејбом Ер-Румијем (Римљанином) и другима од слабашних верника, попут: Ибн Уми Абда, Амара и Хабаба. Када су их видели око њега, осетили су презир према њима, па су му дошли и рекли: „Хоћемо да нам направиш посебно место, да ми седимо са тобом, како би Арапи препознали нашу вредност. Теби долазе арапски изасланици, па се стидимо да нас виде са овим робовима, зато, када ти ми дођемо, одвоји их од нас, па када ми завршимо, ти онда седи са њима ако желиш!“ Па он рече: „Добро.“ Затим затражише: „Дај нам то написмено.“ Па он затражи да се донесе папир и да се то напише, желећи тиме само да омекша и придобије срца ових, јер, ако они

³³ Абдест је верско чишћење муслимана пре молитве.

³⁴ Бележи Бухари.

прихвате ислам, то би ојачало ислам и његове следбенике. Али, чак ни ово нема никакву тежину у исламу, јер принципи и вредности остају исти, па му је објављено: *И не терај од себе оне који се ујутро и навече Господару своје моле желећи наклоност Његову – ти нећеш за њих одговарати, а ни они неће одговарати за тебе, јер би, ако би их отерао, неправедник био. И тако Ми једне другима искушавамо да би неверници рекли: "Зар су то они којима је Алах, између нас, милост указао?" – А зар Алах добро не познаје оне који су захвални! А када ти дођу они који у речи Наше верују, ти реци: "Мир вама! Господар ваш је сам Себи прописао да буде милостив: ако неко од вас какво ружно дело из лакомислености учини, па се после покаје и поправи – па, Алах ће доиста опростити и самилостан бити."* (Ел-Ен'ам, 52-54)

Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, је бацио папир, позвао нас, па смо дошли, а затим цитирао ајет: *„Мир вама! Господар ваш је сам Себи прописао да буде милостив...“*

Седели бисмо са њим, нека је на њега Божји мир и спас, а када је хтео да устане, устао је и оставио нас. Тада му је Алах објавио: *Буди стрпљив уз оне који се Господару своје моле ујутро и навечер у жељи да наклоност Његову заслужи, и не скидај очију својих с њих из жеље за сјајем у животу на овоме свету...* (Ел-Кехф, 28)

Каже: „Након тога би Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, седео са нама, па када би дошло време да устане, ми бисмо устајали и остављали га како би он устао.“³⁵

Па ко је заправо тај Абесинац који је некада био роб, а данас постао великан? Послушајмо његову причу онако како је написао Халид Мухамед Халид, Алах му се смиловао. Он каже: „Он је Билал ибн Рабах, први мујезин у исламу, који је учио позив Истине. Он је Билал, разбијач кипова. То је Билал. А ко још не зна за Билала који је настанио срца и осећања муслимана свих крајева света. Он је једна од величанствених наднаравних ствари ислама. Од како је почео ислам, па све до данас, и док Алах буде хтео, од десеторице муслимана, бар седморица знају ко је Билал. Значи да су стотине милиона људи кроз векове и генерације знале за Билала и да су упамтили његово име и улогу, исто као што су знали двојицу највећих халифа у исламу: Ебу Бекра и Омера. Упитај било које дете, које је у почетној фази учења, у Египту, Пакистану, Кини, Америци, Европи, Русији, Ираку, Сирији, Ирану, Судану, Тунису, Мароку, Алжиру, у дубини Африке, на бреговима Азије и свим местима света где живе муслимани – можеш га упитати: 'О дечаче, ко је био Билал?' Одговориће ти: 'Мујезин Алаховог Посланика.'“

Он је роб кога је његов власник кажњавао ужареним камењем, не би ли га одвратио од вере, па је говорио: „Један, Један!“ Када видиш ту бескрајност коју је ислам

³⁵ Бележи Ибн Маџе у свом *Сунену*, у краћој верзији, а шејх Албани каже да је предаја веродостојна.

даровао Билалу, знај да Билал пре ислама није био ништа друго до слабашни роб, који је чувао деве свога газде за два прегршта хурми док му смрт не дође, да би након тога био бачен у дубине заборава. Међутим, искреност његовог веровања и величанственост вере у коју је поверовао су му даровали место и почаст у животу и висок положај у исламској историји међу великанима, угледницима и племенитима. Много је људи високог положаја, части, моћи и богатства, па нису постигли ни десети део онога што је постигао Билал, абесински роб. Чак многи јунаци историје нису постигли ни део популарности коју је достигао Билал. Његова тамна пут, скромно имовинско стање и порекло, његова слабост – као једног нежног роба – у односу на људе, све га то није спречило, када је одабрао ислам за веру, да себи приреди високо место на које су га уздигли његов степен веровања, убеђење, чистоћа и искреност.

Људи су мислили да роб попут Билала води порекло од странаца, да нема породицу, снагу, да не поседује од свога живота ни један део, већ да је он власништво свога газде који га је купио новцем, те да одлази и навече се враћа са овцама, девама и стоком свога господара. Мислили су да овакво створење ништа није у стању и да не може постати нико. А затим, гле, он их је све разуверио, па је био способан када је веровање у питању да достигне степене изнад многих других попут њега. Затим је постао први мујезин Посланика, нека је на њега Божји мир и спас, и ислама, а то је посао који је желио сваки курејшијски

великодостојник који је примио ислам и почео следити Посланика, нека је на њега Божји мир и спас.

Дакле, то је Билал ибн Рабах. Какво јунаштво и каква величина коју носи име Билал ибн Рабах. Он је Абесинац, син црне робиње по имену Хамама. Околности су га учиниле робом Умејеа ибн Халефа Ел-Џемхија у Мекки, јер му је мајка била једна од његових робиња. Живео је оскудним животом. Дани су му пролазили у сиромаштву и беде, без икаквих права на данас, и без икакве наде у сутра. Мухамедов, нека је на њега Божији мир и спас, позив је стигао до њега, док су људи преносили вести по Меки и док је слушао разговоре између својих власника и њихових гостију, а нарочито Умејеа ибн Халефа, једног од старијих људи племена Џемх, код којих је Билал био роб. Његов власник, Умеје ибн Халеф би разговарао са својим пријатељима о Посланику, нека је на њега Божји мир и спас, са пуно мржње, забринутости и зла. Билал би из говора пуног несносне мржње, хватао описе који су му осликавали ту нову веру, монотеизам, позив у племенити морал, једнакост и слободу. Па је осећао да су то нове врлине за окружење у коме живи. Такође је слушао громке претње (на рачун Посланика, нека је на њега Божји мир и спас), уз признавање да је Мухамед, нека је на њега Божји мир и спас, човек од части, искрености и поверења, исправног и потпуног разума. Билал их је слушао како се диве ономе са чиме је дошао Мухамед, нека је на њега Божји мир и спас, и како су збуњени. Говорили су једни другима: „Мухамед никад није био лажов, ни мађионичар, нити лудак. Ако данас не будемо изнашли решење, рећи

ћемо да је све то заједно, не би ли одвратили оне који хрле ка његовој вери.“

Слушао их је како говоре о његовој поверљивости, испуњавању обећања, мужевности, моралу, чистоћи и разборитости његовог ума. Слушао је њихова дошаптавања о разлозима због којих му се супротстављају и због којих непријатељују са њим, а то је приврженост вери својих очева. Друга ствар је страх за славу Курејшија, славу коју су уживали као центар вере и главни град богослужења и обреда на Арапском полуострву. Затим, презир према породици Хашим, да поред свих других баш од њих буде веровесник и посланик. Тога дана је Билал ибн Рабах угледао Алахово светло и чуо глас из дубине своје душе, па је отишао Алаховом Посланику, нека је на њега Божји мир и спас, и прихватио ислам. Билалов живот након примања ислама није више био миран као пре – није више могао мирно спавати, нити јести, нити пити. Вест о његовом исламу није остала а да се није проширила међу свим главешинама племена Џемх, онима који су одисали охолошћу и које је ђаво узјахао. Сви земаљски ђаволи су се навалили на Умејеа ибн Халефа, који је у томе што је један од њихових робова прихватио ислам видео да их је погодила велика срамота и понижење. Срамота! Њихов абесински роб да прихвати ислам и почне следити Мухамеда?!

Умеје је говорио самом себи: „Нема везе. Сунце још неће ни заћи данас, а са њим ће већ нестати ислам овог непослушног роба!“

Међутим, Сунце није зашло само са прихватањем ислама Билала, већ је тога дана зашло заједно са свим киповима Курејшија и идолопоклонством. Што се Билала тиче, његов случај није само част за ислам, иако највише припада исламу, већ је то част за читаво човечанство. Издржао је највећи вид кажњавања попут чврсте громаде. Као да га је Алах учинио примером да црна пут и робовласништво не могу наудити величанственој души када пронађе веровање, када се чврсто ослони на свога Створитеља и прихвати Истине.

Билал је одржао лекцију онима у његовом времену, свим местима, припадницима своје вере и свих других вера. Та лекција говори о томе да се слобода душе и достојанство не продају ни за све благо овога света нити казну.

Оних који су обзнанили свој ислам на почетку позива је било седморо: Алахов Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, Ебу Бекр, Амар и његова мајка Сумеја, Сухејб, Билал и Микдад. Што се тиче Алаховог Посланика, нека је на њега Божји мир и спас, њега је Алах штитио преко његовог амице Ебу Талиба, а Ебу Бекра је Алах штитио преко његовог народа. Што се осталих тиче, њих су идолопоклоници узели, обукли им гвоздени оклоп и оставили их да се пеку на сунцу, па није остао нико а да им се није покорио у ономе што су од њих тражили, осим Билала. Он није марио за свој живот Алаха ради, нити је марио за свој народ, па су га узели и довели му двојицу дечака који су га вукли по Меки, док је он говорио: „Један

је, Један!“³⁶ (мислећи на једноћу Узвишеног Алаха) Голог су га стављали на ужарено камење не би ли се оканио своје вере, или не би ли занегирао своје убеђење, па је то одбио. Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, и ислам су од овога потлаченог абесинског роба начинили учитеља целоме човечанству када је у питању умеће поштовања душе, одбране своје слободе и достојанства.

Идолопоклоници би га изводили у пустињу у време највеће жеге, када се она претвара у смртни пакао, па би га голог бацали на њене вреле стене, а затим би донели камен ужарен попут жеравице, који би неколико људи морало да помери с места, па би га бацали на његово тело и прса. Ово зверско мучење се понављало свакодневно, све док једног дана једном од Билалових целата није смекшало срце, па се задовољише да га на крају оставе ако заузврат њихова божанства спомене по добру макар са једном речју, која би сачувала њихов понос, да не причају Курејшије да су поражени и понижени пред чврстином и устрајношћу њиховог роба.

Међутим, чак ни ту једноставну реч, коју му је дозвољено изговорити како би откупио свој живот, без да изгуби своје веровање и у коју не мора бити уверен – чак и ту једну реч је Билал одбио да изговори. Тако је! Одбио је да је изговори и стално је понављао: „Један је, Један!“ Говорили би му: „Реци као што ми говоримо!“ А он би им са пуно сарказма одговарао: „Мој језик не уме да изговори то!“

³⁶ Бележи Ибн Хиббан у свом *Сахиху*, 15. том, 558. стр.

И тако би Билал остајао под жестоком врелином стене све док се не би примакло време пред залазак Сунца, када би га подигли и свезали му конопац око врата. Затим би наредили деци да га вуку по брдима и улицама Меке, а Билалов језик би само понављао: „Један је, Један!“ Када би наступила ноћ, они би почели са њим преговарати: „Сутра реци нешто позитивно о нашим божанствима, реци: 'Мој господар је Лат и Уза!', па ћемо те пустити. Уморили смо се од твога мучења, као да смо ми мучени.“ А он би одмахивао главом и говорио: „Један је, Један!“ Затим би га Умеје ибн Халеф ударио и сав бесан викао: „Какав нас је баксуз са тобом нашао, ти рђави робе! Тако ми Лата и Узаа, учинићемо те примером свим робовима и главешинама!“ А Билал би са верничким убеђењем одговарао: „Један је, Један!“ Након тога би онај који га је наводно сажалевао поново почео разговор и нагодбе, говорећи: „Остави га, о Умеје! Доиста се од данас Лат неће вређати, Билал има мајку која је наша робиња, а Лат неће бити задовољан да због његовог ислама Курејшије о нама лоше говоре и да се са нама исмевају.“ Билал би затим оштро погледао та лажљива и превртљива лица, а затим се осмехнуо тако да су му зуби забљештали попут светла зоре, говорећи мирним говором који их је уздрмао: „Један је, Један!“ Затим би дошло јутро и примакло се подне, а Билала би поново извели на Сунцем ожарене стене, а он би био стрпљив, чврст, надајући се награди. Док су га кажњавали, дошао им је Ебу Бекр Ес-Сидик вичући на њих: „Зар се не бојите Алаха?! Зар ћете убити човека само зато што каже: 'Мој Господар је Алах?!' Докле ћете овако?!“ А Умеје рече:

„Ти си га покварио, па га избављај из овога што видиш!“
Затим Ебу Бекр викну Умејеу ибн Халефу: „Узми преко његове цене и пусти га на слободу!“ Умеје попут дављеника угледа чамац спаса. Осети смирај и радост када чу Ебу Бекра да нуди цену за ослобађање Билала, а био је већ пао у очај због Билалове богобојазности која им је дошла до гуше, а и зато што су били трговци, па су увидели да је његова продаја већи добитак од његове смрти. Прода га Ебу Бекру, који га одмах ослободи, те Билал заузео место међ' слободним људима. И тако, док га је Ебу Бекр под лакат водио ка слободи, Умеје му рече: „Узми га, јер, тако ми Лата и Уззаа, да га ниси хтео купити осим за једну оку (јединица за меру), ја бих ти га продао.“

Ебу Бекр је увидео колико су ове речи пуне јада и фрустрације, да му умало није ништа одговорио. Међутим, то се тицало части онога који му је постао брат у вери и једнак њему, па му одговори: „Тако ми Алаха, да сте тражили стотину ока, ја бих за њега платио!“

Затим се упутио са својим другом ка Алаховом Посланику, нека је на њега Божји мир и спас, носећи радосне вести о његовом ослобођењу. То беше велико славље.

Муслимани који су поверовали у Посланика, нека је на њега Божји мир и спас, су трпели велико насиље од стране Курејшија у Меки, па им је Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, наредио да учине пресељење у Медину, како би ту били мирни и далеко од узнемиравања курејшијских идолопоклоника. Након што су Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, и муслимани настанили

Медину, прописан је езан за намаз (позив на молитву). Пако ће учити езан за намаз пет пута сваког дана и учити текбуре (изговарати „Алах је највећи) и тахлиле (изговарати „Нема истинског бога осим Алаха) у обзорје? То ће бити Билал, онај који је пре тринаест година док је био кажњаван и пржен, узвикивао: „Алах је Један, Један!“ Тога дана је одабир Посланика, нека је на њега Божји мир и спас, пао на Билала, да он буде први мујезин у исламу. Својим милозвучним и дирљивим гласом је срца пунио веровањем и мамио слух, док би дозивао:

„Алах је Највећи!

Алах је Највећи!

Алах је Највећи!

Алах је Највећи!

Сведочим да нема божанства које заслужује да се истински обожава осим Алаха!

Сведочим да нема божанства које заслужује да се истински обожава осим Алаха!

Сведочим да је Мухамед Алахов посланик!

Сведочим да је Мухамед Алахов посланик!

Дођи на молитву!

Дођи на молитву!

Дођи на спас!

Дођи на спас!

Алах је највећи!

Алах је највећи!

Нема божанства које заслужује да се истински обожава осим Алаха!“

Али курејшијски идолопоклоници нису били задовољни да гледају како се ова нова вера развија и како се број њених следбеника повећава. Па је убрзо и дошло до борбе између муслимана и курејшијске војске која се упутила ка Медини. Вођен је жесток рат, а Билал је био присутан ту, јуришајући час тамо час овамо, у првом походу ислама, Битки на Бедру. То је битка за коју је Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, наредио да њена парола буде „Један, Један!“ То је битка за коју су Курејшије припремили најдрагоценије што имају, и у коју су изашли сви њихови великодостојници.

Међутим, Умеје ибн Халеф, који је био Билалов власник и који га је зверски мучио, намеравао је да изостане из битке. Намеравао је изостанак да му није дошао његов друг Укбе ибн Еби Му'ајт. Када је сазнао да Умеје планира да их изневери и да се извуче, отишао му је носећи у својој руци посуду у којој се спремају димни мириси, па када га је нашао како седи међу својом рајом, бацио му је ту посуду и рекао му: „О Ебу Али! Ево ти накади (намириши) се са овим, јер ти си жена!“ А Умеје викну на њега: „Алах унаказио тебе и то што си донео!“ Након тога није могао наћи спаса од поласка у бој, па је изашао. Укбе ибн Еби Му'ајт је био од оних који су Умејеа највише подстицали на мучење Билала и других нејаких муслимана. И данас га

је исти тај навео на излазак у битку која ће му бити крај, а такође и самом Укбеу. Умеје је био од оних који су хтели одустати од рата. И да га Укбе није прозвао на овај начин, он не би ни отишао у бој. Међутим, Алах испуњава оно што одлучи, па је Умеје изашао. Између њега и једног од Алахових робова је био непоравнат стари рачун, па је дошло време за свођење рачуна. Онај Који своди рачуне никад не умире, а како радите тако вам се враћа. Од чије руке ће настрадати Умеје? Баш од руке Билала. Баш од оне руке коју је везивао у ланце, коју је кажњавао и ударао. Та рука ће данас, у Бици на Бедру, у времену одређеном од Алаха, стати у крај курејшијском целату, који је из мржње и непријатељства понижавао муслимане.

Овако се је одиграло. Чим је отпочела битка између две скупине, поприште битке је уздрмано паролом муслимана: „Један, Један!“ Срце Умејеа је искочило из груди и дошла му је опомена. Речи које је јуче у мучењу понављао један роб, данас су постале парола вере и једног читавог новог народа. „Један, Један!“ Зар овако, оваквом брзином, овако величанствен напредак? Укрстиле су се сабље и битка се распламсала. Када се битка ближила крају, Умеје опази Абдурахмана ибн Ауфа, једног од другова Алаховог Посланика, нека је на њега Божји мир и спас, па затражи од њега уточиште, да постане његов заточеник, не би ли спасао живу главу. Абдурахман прихвати понуду, а затим, на путу до места где су заробљеници, нађоше се у попришту жестоке битке. На том путу га спази Билал, па узвикну: „Глава неверства, Умеје ибн Халеф! Нема ми спаса ако он претекне!“ Па подиже сабљу да одсече главу

вечитом охолнику и пркоснику, а Абдурахман ибн Ауф повика: „Еј, Билале, он је мој заробљеник!“

Зар заробљеник, а рат и даље пламти? Заробљеник, а са сабље му још капа крв од онога што је чинио са телима муслимана пре неколико тренутака? Не! По Билаловом виђењу је то било исмевање са памећу, а доста се је Умеје исмевао. Чак у овако тешком тренутку он не престаје да се исмева. Увидео је Билал да сам неће моћи да га нападне преко свога брата у вери, Абдурахмана ибн Ауфа, па повика из свег гласа дозивајући муслимане: „О, Алахови помагачи! Ево главе неверства, Умејеа ибн Халефа! Нема ми спаса ако он претекне!“ Скупина муслимана навали, а са њихових сабљи капаше смрт. Опколише Умејеа и његовог сина, који се борио са Курејшијама. Абдурахман ибн Ауф не могаše ништа учинити, чак није успео сачувати ни свој штит од којег га одвоји гужва. Билал задржа поглед на телу Умејеа, које беше изударано љутим сабљама, а затим се окрену од њега и својим пријатним гласом повика: „Један, Један!“

Мислим да немамо право приговарати Билалу што се није сажалио у овом тренутку. Да се сусрет Билала и Умејеа одиграо у другим околностима, онда би било дозвољено од Билала тражити сажаљење, јер човеку његовог степена веровања и богобојазности не приличи шкртост када је реч о толеранцији. Међутим, њихов сусрет се десио у рату, где је свака скупина дошла да уништи свога непријатеља. Сабље су севале, убијени падали, а смрт је навалила са свих страна, и у тим околностима је Билал угледао Умејеа,

који није оставио ни педаљ на Билаловом телу, а да не носи ожиљке као последице мучења. Где га је угледао и како? Угледао га је у попришту борбе, својом сабљом је посекао муслиманских глава колико је могао, а да је наишао на Билалову главу, одсекао би и њу и бацио је. Када се двојица сретну у оваквим околностима, онда није логично тражити од Билала да му великодушно опрости.

Прошли су дани и Мека је ослобођена. У њу улази Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, на челу десет хиљада муслимана, захваљујући Алаху и учећи текбуре. Прво се упути ка Каби, том светом месту које су Курејшије затрпали киповима свих ових година.

"Дошла је истина, а нестало је лажии..." (Ел-Исра, 81)

Од данас више нема Уззаа, Лата ни Хубела, људи своју главу неће погињати пред каменом и кипом. Људи неће робовати свему што им падне на памет, осим Алаху Којем ништа није слично, Једном Једином, Величанственом, Узвишеном.

Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, уз пратњу Билала уђе у Кабу. Таман да уђе у њу, кад угледа исклесаног кипа који је представљао Ибрахима, нека је на њега Божји мир, како гата помоћу стрелица. Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, се наљути и рече: „Алах их проклео! Наш отац није гатао стрелицама, *Ибрахим није био ни јевреј ни хришћанин, већ прави верник, веровао је у Бога једнога и није био идолопоклоник.*“ (Али 'Имран, 67)

Затим нареди Билалу да се попне на врх Кабе и проучи езан. Билал поче учити езан. Дивног ли тренутка, места и прилике. На тренутак је застао живот у Меки. Хиљаде муслимана је стајало мирно, попут тихог поветарца, скрушено и шапатом понављајући за Билалом речи езана. Алахов Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, се обрати становницима Меке, говорећи: „О скупино Курејшија! Алах је од вас отклонио паганску охолост и паганско хвалисање очевима и прецима... Сви људи су потомци Адема, а Адем је од земље.“

Од Абдулаха ибн Омера, нека је Алах задовољан обојицом, преноси се да се Алахов Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, на дан ослобођења Меке обратио људима: „Алах је од вас отклонио паганску охолост и паганско хвалисање очевима и прецима. Људи се деле на две врсте: послушни, богобојазни и племенити према Алаху; и несретни грешници немарни према Алаху. Сви људи су потомци Адема, а Алах је Адема створио од земље. Узвишени је рекао: *О људи, Ми вас од једног човека и једне жене стварамо и на народе и племена вас делимо да бисте се упознали. Најугледнији код Алаха је онај који Га се највише боји, Алах, уистину, све зна и није Му скривено ништа.* (Ел-Хуџурат, 13)“³⁷

Такође се преноси да је на крају свог обраћања, као победник рекао: „О становници Меке, шта мислите, како ћу поступити са вама?“ Рекоше: „Поступит ћеш најбоље, ти си брат племенити, син брата племенитог!“ Он им рече:

³⁷ Бележи Тирмизи, а шејх Албани га је оценио веродостојним.

„Идите, ви сте сада слободни!“ А идолопоклоници у својим кућама не могаху поверовати. Зар је ово Мухамед и његови сиромаси који су протерани из својих домова? Је ли ово стварно он и са њим десет хиљада верника? Је ли ово стварно онај против кога смо се борили, кога смо протерали и побили му најмилије људе? Је ли ово стварно онај који нам се пре неколико тренутака обраћао и рекао: „Идите, ви сте сада слободни!“

И тако је Билал живео уз Посланика, нека је на њега Божји мир и спас, присуствовао свим догађајима заједно са њим, учио езан за молитву и оживљавао и чувао прописе ове величанствене вере, која га је извела из тмина на светло, из ропства на слободу. Уздигао је углед ислама, а са њим и углед муслимана. Билал је из дана у дан био све дражи Алаховом Посланику, нека је на њега Божји мир и спас, који га обрадова да је од становника Раја. Али и поред тога Билал је остао племенит и скроман, себе је и даље сматрао обичним Абесинцем који је до јуче био роб.

О Билале, ти више ниси слабаши роб, под хладом ислама си постао великан. Зар Омер ибн Хатаб, други халифа Алаховог Посланика, нека је на њега Божји мир и спас, на дан твога ослобођења није рекао: „Ебу Бекр је наш предводник и ослободио је нашег предводника.“³⁸

Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, је отишао своме Господару, задовољан Њиме, а и Он задовољан Својим послаником, а бригу о муслиманима је поверио своме заменику, халифи Ебу Бекру Ес-Сидику, нека је

³⁸ Bilježi Buhari.

Алах задовољан њиме. Билал оде до намесника Алаховог Посланика, нека је на њега Божји мир и спас, и рече му: „О намесниче Алаховог Посланика! Алахов Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, је рекао: 'Бдење један дан и ноћ на Алаховом путу је боље од месец дана поста и обављања добровољне молитве. Ако умре у том стању, стално ће му се писати награда тог бдења, биће опскрбљен и сачуван од загробног искушења.'“ А Ебу Бекр му рече: „Шта то желиш, о Билале?“ Рече: „Желим бдети на Алаховом путу док не умрем.“ Ебу Бекр рече: „А ко ће нам онда езан учити?“ Док су му сузе текле, Билал одговори: „Након Алаховог Посланика, нека је на њега Божји мир и спас, нећу више никоме езан учити.“ Ебу Бекр рече: „Не. Остаћеш и учити нам езан.“ А Билал рече: „Вођа правоверних! Ако си ме купио и ослободио ме за себе, онда ме задржи, а ако си ме купио и ослободио Алаха ради, онда пусти мене и мој посао Алаха ради.“ Ебу Бекр одговори: „Свакако да сам те ослободио Алаха ради! Свакако да сам те ослободио Алаха ради!“

Отпутова Билал у Шам да тамо бди на Алаховом путу. Његов задњи езан је био на дан када је вођа правоверних Омер посетио Шам (Палестину), па су муслимани молили Омера да примора Билала да им за један намаз проучи езан. Омер позва Билала, а већ беше наступило време молитве, те га замоли да проучи езан. Билал се попе и поче учити езан. Заплакаше асхаби, који су затекли време када је Алахов Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, био жив и када му је Билал учио езан. Заплакаше као никад до тада, а Омер плакаше највише.

Остао је небески гласник у земљама Шама бдећи на Алаховом путу као што је и желео све док му није дошла смрт. Док је био у смртној болести његова жена је гласно плакала поред њега и викала: „Ах, туго!“ А он би сваки пут отварао очи и говорио: „Ах, радости!“ Затим испусти задње издисаје понављајући: „Сутра ћу срести вољене, Мухамеда и другове његове! Сутра ћу срести вољене, Мухамеда и другове његове!“

Преминуо је у шездесетим годинама свога живота и укопан је у гробљу Баб-сагир у Дамаску. Ту земља покрива кости једног од великана ислама који су стајали попут гордих планина, у сенци постојаности на исламским принципима и пожртвованости зарад истине. Па нека је Алах задовољан тобом, а и ти Њиме, о Билале.

Завршна реч:

Реци ми, тако ти твог Господара, каква је то величанственост, част, гордост и понос, које усађује ова вера у срца њених следбеника? То је глас Истине који се прожима са радошћу срца, па их чини везаним за Алаха, понизним пред Његовом гордошћу, немарним за сав бол и потешкоће на које ће наићи на Алаховом путу, сматрајући то, чак, задовољством, као што следбеници страсти налазе задовољство у удовољавању својим страстима. Међутим, колика је само разлика између задовољства удовољавања страстима иза којих следи кајање, пропаст, и задовољства иза којег остаје вечност пропраћена ужицима. Они су одабрали исправан пут који ће их одвести до среће, која се

постиже само уз Алахову блискост. Долазак до среће коју су они постигли није тежак, међутим, тражи храбрости и спремности на промене. Они су спознали да се до пута ка Рају долази слеђењем Посланика, нека је на њега Божји мир и спас, од кога нису доживели лаж, издају нити проневеру.

Послушај говор једног од њих пре примања ислама, Ебу Суфјана ибн Харба, који приповеда да је Херакле и један караван Курејшија, који су били дошли као трговци у Шам, послао по њега изасланика у време када је Алахов Посланик, нека је на њега Божји мир и спас, био продужио (примирје) са Ебу Суфјаном и курејшијским неверницима. Они су му дошли у Јерусалем. Он (Херакле) их је позвао у своју резиденцију, а код њега су били византијски достојанственици. Затим их је Херакле позвао к себи, позвао је и свога тумача и (преко њега) упитао: „Ко је од вас, по крвном сродству, најближи том човеку који тврди за себе да је веровесник?“ „Ја сам му од њих најближи по сродству“ – одговорио је Ебу Суфјан. „Приближите ми га“ – рече Херакле – “а примакните и његове другове и поставите их њему иза леђа!“ Потом Херакле рече своме тумачу: „Реци им да ћу ја питати овога (указујући на Ебу Суфјана) о ономе човеку (Мухамеду) и ако ми штогод слаже, демантујте га!“ „Алаха ми, (рекао је Ебу Суфјан), да се нисам стидео лажи коју би они (моји другови) могли пренети (испричати), ја бих на њега нешто и слагао. Прво што ме је о њему питао било је: 'Како се међу вама цени његово порекло?' 'Он је код нас угледног порекла“ – рекао сам. 'Да ли је ико од вас икада пре њега овако нешто

говорио?' – упитао је (Херакле). 'Није' – одговорио сам. 'Да ли је неко од његових предака био владар?' – упита. 'Није' – рекох. 'Да ли га следи угледни свет или слаби и сиромашни?' – питао је. 'Не, него слаби и сиромашни' – одговорио сам. 'Да ли се њихов број повећава или смањује?' – рече. 'Не смањује, него повећава' – рекао сам. 'Да ли ико од њих напушта веру' – упитао је Херакле – 'мрзећи његову веру, након што ју је прихватио? Да ли сте га пре овога што говори икада оптужили за лаж?' – питао је. 'Не' – одговорио сам. 'Да ли крши дату реч?' – упитао је. 'Не,' – рекох – 'али сада смо у једном уговорном периоду (десетогодишњег примирја) с њим и не знамо шта ће он у њему урадити.' – 'Ниједан одговор није ми пружио могућност' – изјавио је касније Ебу Суфјан – 'да у њега убацим било шта (сумњиво) осим ове речи.' – 'Да ли сте се против њега борили?' – упитао је опет (Херакле). 'Да' – изјавио сам. 'Па какав је био исход ваше борбе с њим?' – упитао је. 'Борба између нас и њега је промењиве среће; некада победи он' – рекао сам – 'а некада ми.' 'Шта вам наређује?' – питао је. 'Говори:' – казао сам – "Обожавајте Јединог Алаха, не придружујте Му судруга и напустите оно што вам (о томе) говоре ваши очеви.' Наређује нам молитву, искреност, крепост и одржавање родбинских веза." Тада Херакле рече тумачу: „Реци му, (Ебу Суфјану): 'Питао сам те за његово порекло и ти си споменуо да је он међу вама угледног порекла. То је случај свих посланика, они се појављују у најугледнијој породици свога народа. Питао сам те да ли је ико од вас пре њега овако говорио, а ти си изјавио, да није. Кажем ти, да је икад ико пре њега

тако нешто говорио, рекао бих да је он човек који се поводи за речима реченим пре њега. Даље сам те питао да ли је неко од његових предака био владар, а ти си изјавио да није, а да јесте – кажем – неко од његових био владар, рекао бих да је он човек који тражи власт свога оца. Питао сам јесте ли га сумњичили за лаж пре него је почео говорити оно што сада говори. Одговорио си: 'Не.' Па држим засигурно, када није лагао на народ, како би сада лагао на Бога. Потом сам те питао да ли га следи угледни свет или слаби и сиромашни. Ти си споменуо да га следе слабаши, а они су (били већином) следбеници посланика. Питао сам још да ли се њихов број повећава или умањује, па си споменуо да се повећава. Такав је случај с веровањем док се оно не употпуни. Даље сам те питао да ли је ико из ње изашао мрзећи његову веру, након што ју је прихватио. Ти си одговорио да није. Тако је веровање када се његова љупкост помеша (и овлада) срцима (верника). Питао сам те да ли крши реч, а ти даде одговор да не крши. Такви су посланици, они не крше реч. Питао сам те шта вам наређује и ти одговори да вам наређује да обожавате Алаха и да Му у томе не придружујете никаквог судруга, да вам забрањује обожавање кипова, а наређује вам обављање молитве, искреност и моралну крепост. Па ако је то што кажеш истина, он ће ускоро завладати тлом под овим мојим ногама. Ја сам већ знао да ће се појавити веровесник, али нисам мислио да је он баш од вас. Кад бих знао да ћу стићи до њега, потрудио бих се да се сретнем с њим. А кад бих био код њега, прао бих му ноге.“ Потом је Херакле затражио писмо Алаховог Посланика, нека је на њега

Божји мир и спас, које је већ послано по Дихјеу, главару Бусре. Херакле је прочитао писмо у коме стајаше: „У име Алаха, Свемилосног, Милостивог! Од Мухамеда, Алаховог роба и Његова посланика, Хераклу, главару Византа. Спас на оног ко следи Прави пут! А потом: позивам те позивом ислама: прими ислам, бићеш spaшен, Алах ће те наградити двоструком наградом, а ако се окренеш (од овог позива) сносићеш грех свој (и својих следбеника). *'О следбеници Књиге, дођите да се окупимо око једне речи и нама и вама заједничке: да никог осим Алаха не обожавамо, да никога Њему равним не сматрамо и да једни друге, поред Алаха, боговима не држимо!'* Па ако они не пристану, ви реците: *'Будите сведоци да смо ми муслимани!'* (Али 'Имран, 64)” Ебу Суфјан је додао: „Када је (Херакле) казао што је имао рећи и када је завршио са читањем писма, настала је око њега галама и подигли се гласови, и ми смо били (са састанка) одстрањени. Рекао сам својим друговима, када смо већ били одстрањени: 'Углед ибн Еби Кебшета (Мухамеда), стварно је порастао, а плаши га се, ето, и владар Византа (синова жуте расе).’ Од тада сам (рекао је Ебу Суфјан) био стално у уверењу да ће он (Мухамед) заиста победити, све док Алах и мени није дао да сам примио ислам.“ Ибнун-Натур, гувернер Јерусалема, пријатељ Херакла и бискуп хришћана Сирије, причаше: „Када је Херакле стигао у Јерусалем, устао је једног дана зловољан (забринут), па су му неки од његових патријарха рекли: 'Твој изглед није онакав каквим га знамо.' Херакле је' – рекао је Ибнун-Натур – 'био врач (астролог) и посматраше звезде, па када су га упитали (шта види),

одговори: 'Једне ноћи, када сам посматрао звезде, видео сам како владар народа, који се обрезује (сунети), однесе победу. Па ко се обрезује од народа овога доба?' 'Нико се не обрезује осим Јевреја. Нека те они не забрињавају. Распиши по градовима свога царства нека све Јевреје поубијају' – одговорили су они. И док су они били још у разговору, приведен је Хераклу један човек кога је послао владар Гасана да пренесе вест о Алаховом Посланику, нека је на њега Божји мир и спас. Када га је Херакле испитао, рекао је: 'Идите и погледајте је ли обрезаан или није?' Они су га прегледали и јавили Хераклу да је обрезаан. Он га је још питао о Арапима, па човек одговори: 'Они се обрезују.' 'То је владар овога народа, већ се појавио' – рече Херакле. Потом је Херакле писао у Румију своме пријатељу (Дагатиру), који му беше раван у знању, а онда је отпутовао у Химс. И док је Херакле још био на путу за Химс, стигло му је писмо од тог његовог пријатеља, чији се садржај подудараше с мишљењем Херакла о појави Веровесника, нека је на њега Божји мир и спас, и да је он, стварно, Алахов Посланик. Херакле је тада позвао у свој дворац у Химсу великане Византије, а потом наредио, па су му се врата позакључавала. Тада се појавио и рекао: 'Народе Византа! Желите ли спас!? Желите ли Прави пут!? Желите ли трајност ваше власти!? Онда дајте реч верности овом Веровеснику!' Тада су они навалили на врата попут насртаја дивљих магараца. Међутим, нађоше их закључана. Када је Херакле видео њихов бег (и преплашеност) и изгубио наду у њихово веровање, казао је: 'Вратите их мени!', а потом рече: 'Малопре сам одржао говор с намером

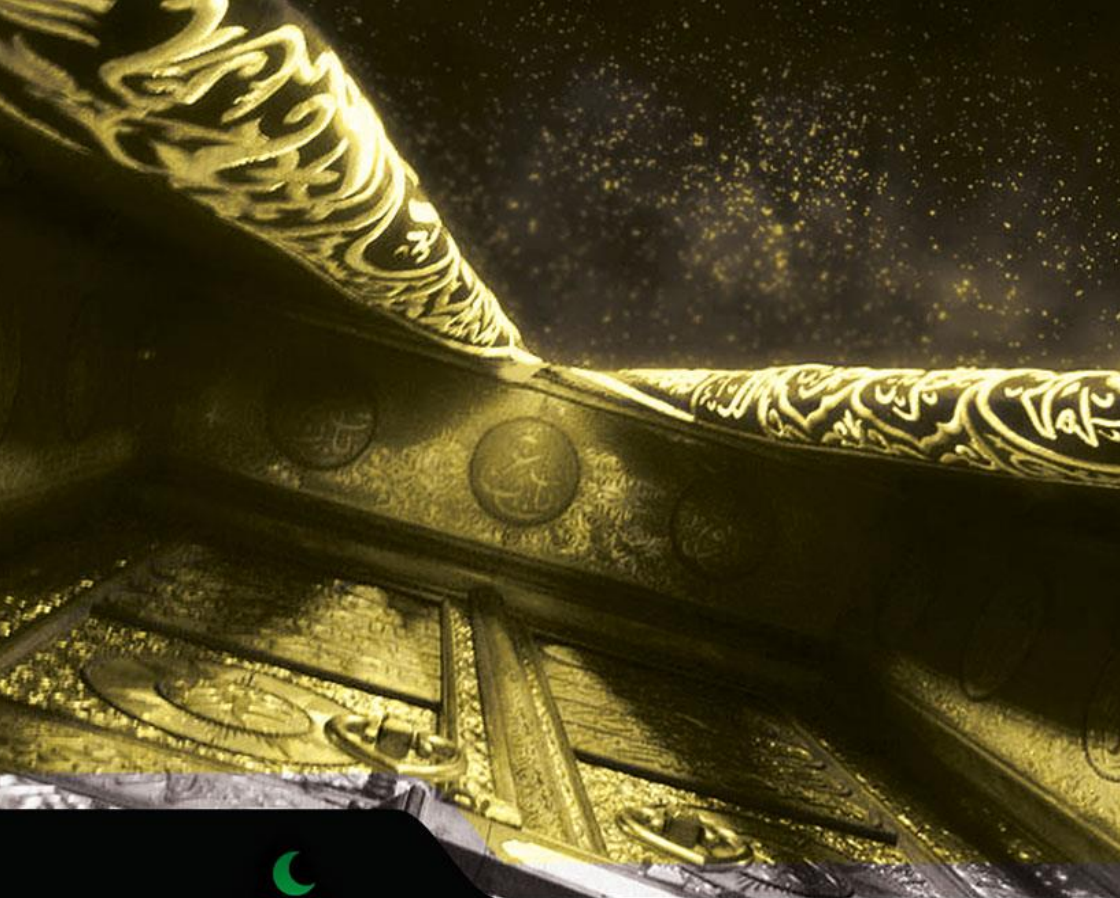
да испитам вашу чврстину и приврженост вашој вери и, ето, сада сам се уверио.' Тада му се поклонише, падајући ничице на земљу, и с њим беху задовољни.“ То је крај случаја с Хераклом, који су од Зухрија пренели Салих б. Кејсан, Јунус и Ма’мер.³⁹

WWW.ISLAMLAND.COM

info@islamland.com

³⁹ Сахихул – Бухари, 1. део, стр. 10.

ISLAMILAND

GROW GOODNESS BY YOUR HAND

EXPLORE ISLAM IN ALL LANGUAGES

WWW.ISLAMLAND.COM